

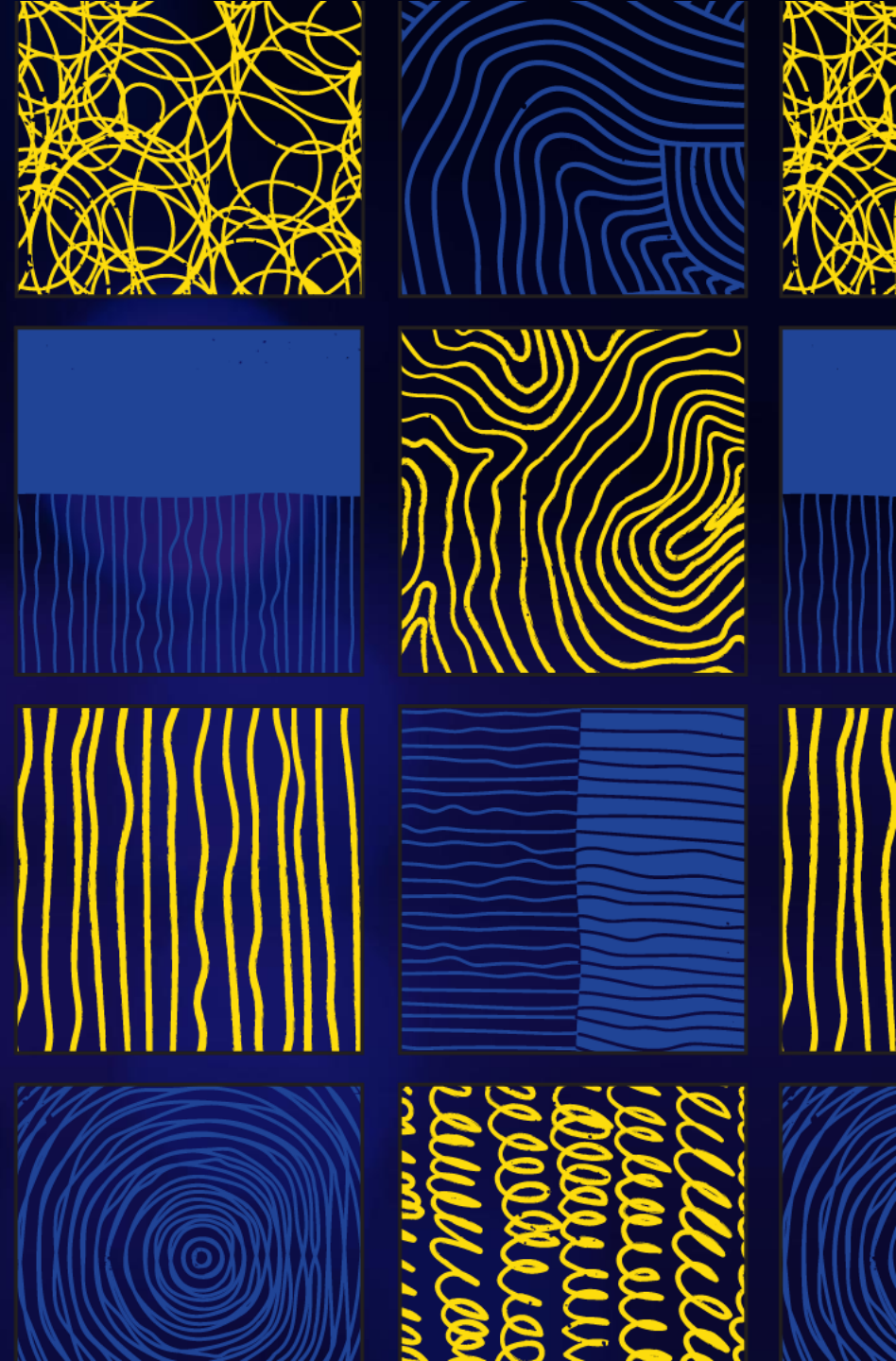

IP OFFICE

Ukrainian National Office for Intellectual
Property and Innovations

ГЕОГРАФІЧНІ ЗАЗНАЧЕННЯ: наявні та майбутні

18 жовтня 2025 року

ПОНЯТТЯ ГЕОГРАФІЧНОГО ЗАЗНАЧЕННЯ (ГЗ)

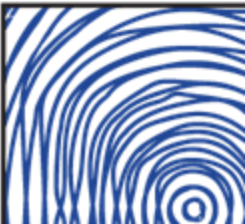
ГЕОГРАФІЧНЕ ЗАЗНАЧЕННЯ (ГЗ) (Geographical Indication) – найменування, що ідентифікує товар, який походить з певного географічного місця та має особливу якість, репутацію чи інші характеристики, зумовлені ГОЛОВНИМ ЧИНОМ цим географічним місцем походження.

Хоча б один з етапів виробництва товару здійснюється на визначеній географічній території.

НАЗВА МІСЦЯ ПОХОДЖЕННЯ ТОВАРУ (НМП) (Appellation of Origin) – вид географічного зазначення.

Особливі якості або властивості товару ВИКЛЮЧНО або ГОЛОВНИМ ЧИНОМ зумовлені конкретним географічним середовищем з притаманними йому природними і людськими факторами.

Всі етапи виробництва товару (виготовлення, видобування, переробка та/або приготування) здійснюються на визначеній географічній території.

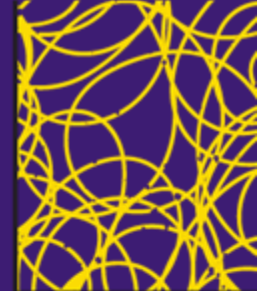
ПРИКЛАДИ ЗАРЕЄСТРОВАНИХ ГЕОГРАФІЧНИХ ЗАЗНАЧЕНЬ ДЛЯ ВИН

ЗАКАРПАТТЯ/ ЗАКАРПАТСЬКЕ ВИНО	Україна, південно-західна частина Закарпатської області, де закінчується Паннонська рівнина та переходить у схили Карпатських гір	• використовуватися для білих, рожевих та червоних вин, вироблених відповідно до специфікації; • виноград сортів Мускат Оттонель, Фурмінт, Трамінер, Піно Нуар, Мерло	Національна процедура реєстрації
CHAMPAGNE (ШАМПАНЬ) 	Франція, провінція Шампань	• основні сорти винограду: Шардоне (білий), Піно Нуар (червоний) та Піно Менсьє (червоний); • рідкісні сорти: Піно Блан, Арбани та Пті-мельє; • традиційний метод шампанізації (méthode champenoise), який передбачає подвійне бродіння, де вторинне бродіння відбувається у пляшці; • унікальний смак і аромат, який формується завдяки поєднанню певних сортів винограду та методу виробництва.	Угода про асоціацію
KINDZMARAULI (КІНДЗМАРАУЛІ) 	Грузія, зона виноградарства Кіндзмараулі, Кахеті, долина річки Алазані	• виноград сорту Сапераві; • вино характеризується темно-гранатовим забарвленням, з приємним солодким присмаком, фруктовими тонами і сортовим ароматом	Угода між Україною та Грузією
PROSECCO (ПРОСЕККО) 	Італія, зона виноградарства PROSECCO, регіон Венето	• виноград сорту «Глера» (не менш як 85 %), з можливим додаванням в кількості не більше 15 % винограду інших певних сортів	Національна процедура реєстрації

ПЕРЕВАГИ ДЛЯ ДЕРЖАВИ, БІЗНЕСУ ТА СПОЖИВАЧІВ

□ Для держави та регіону ГЗ:

- ✓ виступають ефективним інструментом для побудови успішної та розвиненої **країни**, яка позиціонує себе на світовому ринку як **виробник** високоякісної конкурентоздатної **автентичної продукції**
- ✓ сприяють **економічному розвитку регіонів** через розвиток локального бізнесу та збільшення податкових надходжень до місцевих громад
- ✓ **підтримують місцеву зайнятість** через створення прямих та непрямих робочих місць
- ✓ позитивно впливають на **розвиток сільської місцевості**, зменшуючи відтік сільського населення та розвиваючи туризм
- ✓ дозволяють **зберегти місцеві традиції**, традиційні знання, ноу-хау, культурну спадщину
- ✓ сприяють **збереженню навколишнього середовища**, місцевих природних ресурсів та існуючого ландшафту, необхідних для довгострокового виробництва

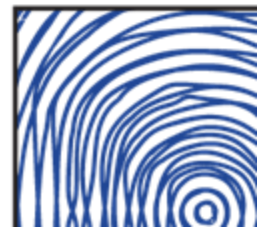
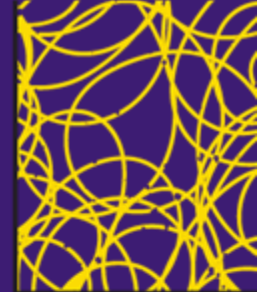
ПЕРЕВАГИ ДЛЯ ДЕРЖАВИ, БІЗНЕСУ ТА СПОЖИВАЧІВ

❑ Для виробників ГЗ:

- ✓ дозволяють **диференціювати продукт** на внутрішньому та міжнародному ринках, підвищити його конкурентоспроможність
- ✓ **підвищують конкурентоспроможність малих виробників**
- ✓ формують **додану вартість** та дозволяють збільшити обсяги продажу завдяки високій якості та **репутації продуктів**, а також готовності споживачів платити за отримання автентичного продукту
- ✓ є зручним інструментом, оскільки на відміну від торговельної марки, **реєструються на невизначений термін і не потребують періодичного поновлення**

❑ Для споживачів ГЗ:

- ✓ ідентифікують продукт на ринку, надаючи правдиву інформацію про його характеристики
- ✓ виступають гарантією високої якості та безпеки продукції, її оригінального походження з певної місцевості

ПОРЯДОК НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ

ГЗ

ідентифікує товар за ознакою місця походження;

унікальний, колективний об'єкт права інтелектуальної власності;

своєрідний колективний бренд, за допомогою якого об'єднання виробників регіону не тільки позначають свою автентичну продукцію, а й своєю репутацією гарантують споживачу її високу якість.

- ❑ правова охорона надається на **підставі державної реєстрації** або відповідно до міжнародних договорів України;
- ❑ правова охорона надається ГЗ чи НМП, якщо **заявлене найменування відповідає вимогам**, передбаченим Законом для ГЗ чи НМП, і на нього не поширюються встановлені Законом підстави для відмови в наданні правової охорони;
- ❑ право на реєстрацію має **об'єднання осіб**, які в зазначеному географічному місці виробляють товар та/або видобувають, та/або переробляють сировину для товару, особлива якість, репутація чи інші характеристики якого зумовлені цим географічним місцем. У виключних випадках заявка може бути подана однією фіз.- або юр.- особою.
- ❑ охорона діє безстроково, за умови збереження характеристик товару.

Обсяг правової
охорони ГЗ

=

Характеристики
товару
в Реєстрі

+

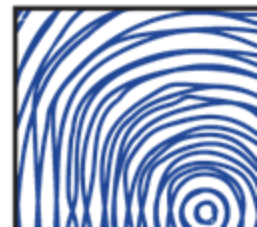
Межі географічного місця
походження товару
в Реєстрі

ПРАВА, ЩО НАДАЮТЬСЯ НА ПІДСТАВІ РЕЄСТРАЦІЇ

Право інтелектуальної власності на географічне зазначення виникає з дати державної реєстрації цього права

Реєстрація географічного зазначення надає право особам, які в зазначеному географічному місці виробляють товар згідно зі специфікацією:

- використовувати **географічне зазначення**;
- вживати **заходів щодо заборони** використання географічного зазначення особами, які не мають на це право;
- провадити **діяльність із забезпечення відповідності товару**, для якого зареєстровано географічне зазначення, специфікації товару, погодженій спеціально уповноваженим органом;
- поширювати інформацію та провадити іншу діяльність, спрямовану на повідомлення споживачам про особливі якості товару, для якого зареєстровано географічне зазначення.

РІВЕНЬ ЗАХИСТУ ГЕОГРАФІЧНОГО ЗАЗНАЧЕННЯ

Зареєстроване географічне зазначення захищається від таких дій (ч. 4 статті 17 Закону) :

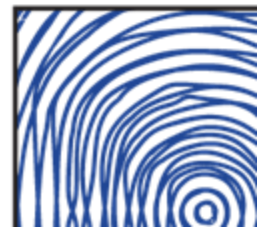
- будь-яке пряме чи опосередковане **комерційне використання** зареєстрованого географічного зазначення **для товару, який не охоплюється реєстрацією** географічного зазначення і є подібним до товару, для якого зареєстровано географічне зазначення,
- або якщо таке використання **призводить до зловживання репутацією географічного зазначення**, у тому числі якщо такий товар використовується як складова іншого товару;

Використання ГЗ у незміненому вигляді для таких саме та споріднених товарів:

ТМ, яка містить ГЗ, може бути зареєстрована лише на ім'я особи, яка має право використовувати ГЗ, і лише стосовно товарів, які охоплюються специфікацією.

У разі використання ГЗ у незміненому вигляді для неспоріднених товарів або для послуг – відбувається зловживання репутацією ГЗ.

Наприклад, позначення «**CHAMPAGNE SPLASHES**», для товарів 30 класу МКТП (продукти харчування) або «**PROSECCO BAR**» для послуг 43 класу МКТП (ресторани).

РІВЕНЬ ЗАХИСТУ ГЕОГРАФІЧНОГО ЗАЗНАЧЕННЯ

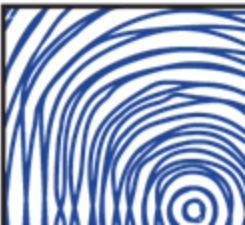
Зареєстроване географічне зазначення захищається від таких дій (ч. 4 статті 17 Закону) :

- будь-яке **неправомірне використання або імітація, або інше втілення зареєстрованого географічного зазначення**, навіть якщо зазначається справжнє місце походження товару або якщо зареєстроване зазначення перекладається, викладається у транскрипції або транслітерації чи супроводжується словами «стиль», «тип», «спосіб», «який вироблений у», «імітація», «смак», «подібний» тощо, у тому числі якщо такий товар використовується як складова іншого товару;

Використання позначення, яке містить елементи, похідні від географічного зазначення, що імітують або іншим чином втілюють його, для таких самих, споріднених або неспоріднених товарів.

Може призвести до виникнення у споживача асоціативного зв'язку між позначенням і продуктом з географічним зазначенням. Внаслідок такого асоціювання існує ймовірність введення споживача в оману щодо товарів, зокрема щодо їх властивості, якості або географічного походження.

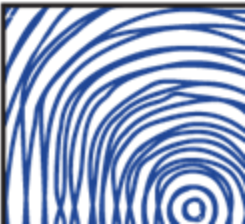
Наприклад, «**ПРОСЕЧКА**» для вина або «**НАСТРІЙ ШАМПАНСЬКОГО**» для товарів 30 класу МКТП (продукти харчування).

Зареєстроване географічне зазначення захищається від таких дій (ч. 4 статті 17 Закону):

- **будь-яке інше хибне або таке, що може ввести в оману щодо джерела походження, сутності або істотних якостей товару, використання географічного зазначення на внутрішньому або зовнішньому упакованні, рекламних матеріалах або документах, що стосуються відповідного товару, а також упаковання товару в тару, яка може викликати хибне уявлення щодо його походження;**
- **будь-яке інше використання, яке може ввести в оману споживача щодо дійсного походження товару.**

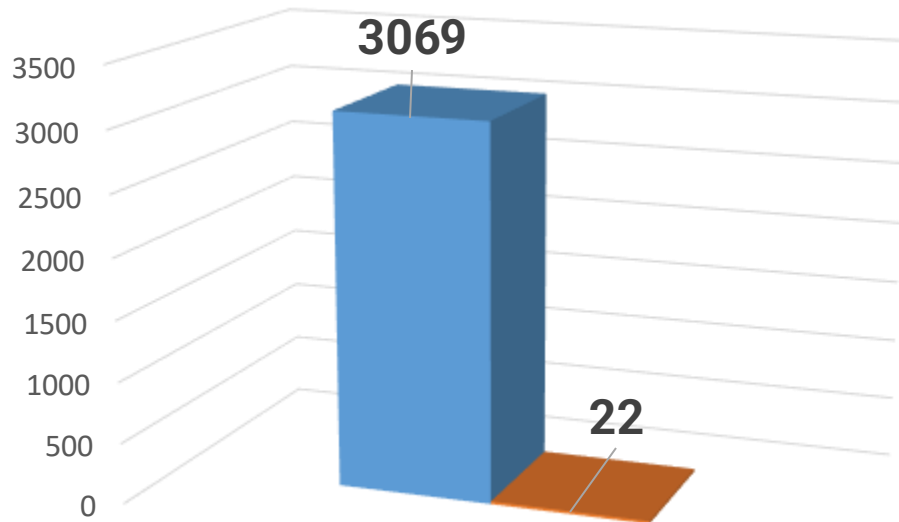
Не допускається використання найменування географічного зазначення як родової назви товару.

ДЕРЖАВНИЙ РЕЄСТР УКРАЇНИ ГЕОГРАФІЧНИХ ЗАЗНАЧЕНЬ

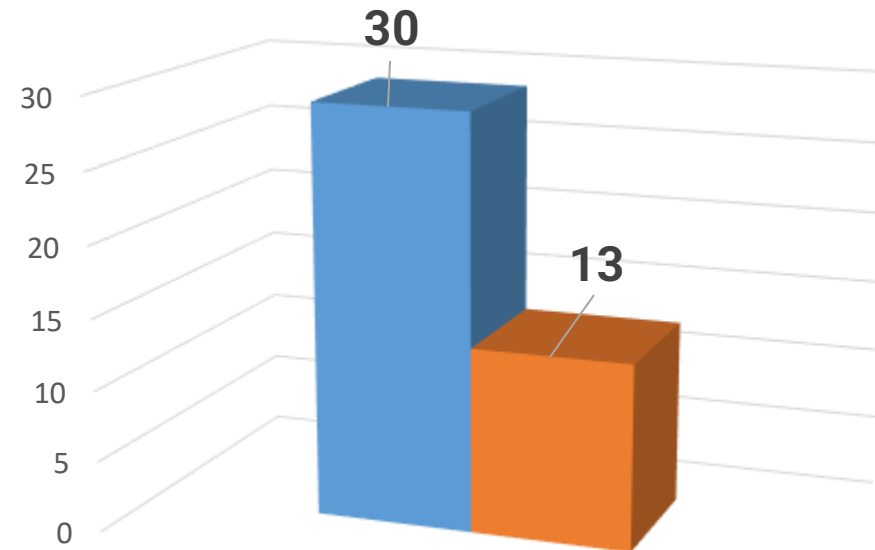
В Україні зареєстровано 3134 географічних зазначення

Міжнародні договори

■ Угода про асоціацію з ЄС ■ Грузія

Національна процедура

■ Україна ■ Інші держави

ДЕРЖАВНИЙ РЕЄСТР УКРАЇНИ ГЕОГРАФІЧНИХ ЗАЗНАЧЕНЬ

В Україні зареєстровано 30 географічних зазначень, що походять з території України

<https://nipo.gov.ua/reiestr-heohrafichnykh-zaznachen/>

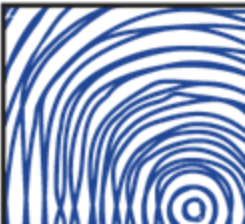
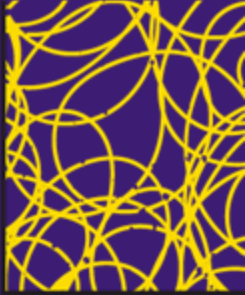
НОВІ ПРАВИЛА

складання, подання та проведення експертизи заявки на реєстрацію ГЗ

16.08.2024 набула чинності нова редакція Правил складання, подання та проведення експертизи заявки на реєстрацію географічного зазначення, затверджена наказом Міністерства економіки України № 16370 від 09.07.2024.

Нова редакція Правил:

- ☐ регулює відносини щодо подання заявок на ГЗ, проведення їх експертизи та прийняття рішень за ними;
- ☐ адаптована до спеціальних регламентів Європейського Союзу щодо ГЗ;
- ☐ враховує положення та вимоги чинного законодавства України, в тому числі щодо особливостей правової охорони ГЗ для сільськогосподарських товарів, харчових продуктів та спиртних напоїв:
 - ✓ Закону України «Про правову охорону географічних зазначень»
 - ✓ Закону України «Про особливості правової охорони географічних зазначень для сільськогосподарської продукції та харчових продуктів, захист прав та застосування схем якості, включаючи традиційні гарантовані особливості для сільськогосподарської продукції та харчових продуктів»
 - ✓ Закону України «Про географічні зазначення спиртних напоїв»

ПІДВОДЯЧИ ПІДСУМОК

❑ Розуміємо

потенційний список українських локальних продуктів, а також самобутніх українських ремесел, що розкривають національну ідентичність та мають потенціал для отримання захисту як ГЗ, є надзвичайно широким

❑ Активно працюємо

над тим, щоб якісно та швидко вдосконалити існуючу нормативно-правову базу – починаючи від доповнення термінології та завершуючи запровадженням ефективної системи органів і суб'єктів моніторингу, сертифікації та контролю за використанням ГЗ

❑ Закликаємо і мотивуємо

на практиці оцінити переваги оновленої процедури реєстрації ГЗ, подаючи заявки для усього різноманіття якісного українського продукту

IP OFFICE

Ukrainian National Office for Intellectual
Property and Innovations

Дякуємо за увагу!

Бажаємо успіхів!

+38 (044) 494-05-51

office@nipo.gov.ua

вул. Дмитра Годзенка, 1, м. Київ, 01601

